

## Till finansutskottet

### Inledning

Finansutskottet har berett samtliga utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 1996/97:150 1997 års ekonomiska vårproposition med förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken, ett program för arbete och utbildning, utgiftstak, ändrade anslag för budgetåret 1997, vissa skattefrågor, bedömning av kommunsektorns ekonomiska utveckling, m.m. jämte motioner i de delar som respektive utskotts beredningsområde berörs.

Med anledning av propositionen har väckts motionerna 1996/97:Fi42–Fi90.

Utskottet avgränsar sitt yttrande till att avse frågor som rör utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

I propositionen yrkande 6 föreslår regeringen att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen på utgiftsområden åren 1998–2000 som riktlinjer för regeringens budgetarbete (avsnitt 5.6 och tabell 5.8).

I propositionen yrkande 68 föreslår regeringen att riksdagen på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation i tabell.

I motion 1996/97:Fi42 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 7 föreslås att riksdagen beslutar godkänna den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1998–2000 som riktlinjer för regeringens budgetarbete i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1996/97:Fi43 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 5 föreslås att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1998–2000 som redovisas i motionen som riktlinjer för budgetarbetet (tabell A, bilaga 1).

I motion 1996/97:Fi44 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 5 föreslås att riksdagen med avslag på regeringens förslag godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 1998 enligt vad som anförts i motionen (tabell 2, avsnitt 6).

I samma motion yrkande 29 föreslås att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den bör återkomma med förslag på tilläggsbudget för budgetåret 1997 med en ökning av anslaget A 1 Polisorganisationen under utgiftsområde 4 med 25 000 000 kr (avsnitt 7, utgiftsområde 4).

I motion 1996/97:Fi45 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) yrkande 41 föreslås att riksdagen i enlighet med vad som anförts i motionen (tabell 2) godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden åren 1998–2000 som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

I motion 1996/97:Fi46 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 4 föreslås att riksdagen med avslag på regeringens förslag godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1998–2000 som riktlinjer för regeringens arbete i enlighet med vad som anförts i motionen (tabell 2).

Ärendet föranleder följande yttrande från justitieutskottet.

## Utskottet

### Propositionen m.m.

Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken. Förslag läggs om budgetpolitiska mål fr.o.m. år 1999 samt förslag till utgiftstak för staten för år 2000. Regeringen aviserar inom ramen för budgetmålen ett fempunktsprogram för arbete och utbildning och föreslår åtgärder för innevarande budgetår. Regeringen redovisar även en bedömning av kommunsektorns ekonomiska utveckling m.m. samt lämnar förslag till tilläggsbudget för budgetåret 1997.

Regeringen föreslår ett utgiftstak för staten på 744 miljarder kronor år 2000.

### *Utgiftsområde 4: Rättsväsendet*

Utgiftsområdet omfattar polisväsendet, åklagarväsendet, domstolsväsendet, kriminalvården, kronofogdemyndigheterna, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Rättsmedicinalverket, Gentekniknämnden, m.m. De totala utgifterna för området uppgår innevarande budgetår till 20,8 miljarder kronor. Härav avser utgifterna för polisväsendet omkring hälften. Inom utgiftsområdet genomförs besparingar innevarande budgetår på omkring 300 miljoner kronor (se 1996/97:JuU1 s. 14).

Riksdagen godkände i sitt budgetbeslut hösten 1996 den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 1998 och 1999 som riktlinjer för regeringens budgetarbete (se 1996/97:FiU1 s. 247). Utgiftsområde 4 bestämdes därvid preliminärt till 21 115 miljoner kronor för år 1998 och 21 817 miljoner kronor för år 1999. För år 1998 innebar beslutet ett besparingsbeting på omkring 330 miljoner kronor. För år 2000 föreslår regeringen nu en utgiftsram på 22 324 miljoner kronor. Samtidigt revideras de tidigare besluten avseende budgetåren 1998 och 1999. Utgiftsområdesramarna har justerats bl.a. med hänsyn till nya antaganden om den ekonomiska utvecklingen, den allmänna prisutvecklingen m.m. (prop. s. 102).

Tidigare anslagsbeslut för innevarande budgetår, tidigare preliminära rambeslut för åren 1998 och 1999 och preliminära ramförslag för åren 1998–2000 i den nu aktuella propositionen framgår av nedanstående tabell.

**Utgiftsområde 4 (miljoner kronor)**

|                                            | 1997   | 1998   | 1999   | 2000   |
|--------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
|                                            |        |        |        |        |
| Anslag                                     | 20 825 |        |        |        |
| Preliminärt rambeslut (1996/97:FiU1)       |        | 21 115 | 21 817 |        |
| Preliminärt ramförslag (prop. 1996/97:150) |        | 21 099 | 21 721 | 22 324 |
|                                            |        |        |        |        |

En utgångspunkt för regeringens beräkningar är att det pågående arbetet med effektivisering och modernisering av rättsväsendet fortsätter med oförminskad kraft.

I propositionen (s. 114) redovisar regeringen vidare vilken princip den anser bör gälla beträffande finansieringen av Schengensamarbetet. Regeringen slår där fast att eventuellt ökade utgifter under åren 1998–2000 skall finansieras inom berörda utgiftsområden och att myndigheterna inte kan påräkna några särskilda anslagsmedel för åtgärder i samband med en svensk anslutning till Schengensamarbetet.

På tilläggsbudget för innevarande budgetår föreslår regeringen att åklagarväsendet tillförs en engångsvis anslagshöjning med 18 miljoner kronor under hänvisning till åklagarväsendets ansträngda ekonomiska situation (s. 134). Anslagshöjningen medför motsvarande höjning för år 1997 av utgiftsramen för rättsväsendet.

I propositionen anmäler regeringen också att den under år 1997 avser att finansiera sitt fempunktsprogram för arbete och utbildning genom indragningar i varierande storlek inom praktiskt taget samtliga utgiftsområden. Inom utgiftsområde 4 sker indragningar med 24 miljoner kronor från exekutionsväsendet (kronofogdemyndigheterna) och med 64 miljoner kronor avseende outnyttjad hyreskompensation m.m. från kriminalvården (prop. s. 101, tabell 5.5).

**Utgiftsramen**

I propositionen föreslår regeringen alltså preliminära utgiftsramar för åren 1998–2000. Dessa skall ligga till grund för regeringens budgetarbete. Motionsvägen har också väckts ett antal yrkanden om utgiftsramarna. Regeringens förslag och ändringsförslagen framgår av följande tabell.

|                      | 1998   | 1999   | 2000   |
|----------------------|--------|--------|--------|
| Regeringens förslag  | 21 099 | 21 721 | 22 324 |
| Ändringsförslag:     |        |        |        |
| Fi42 yrkande 7 (m)   | +341   | +657   | +684   |
| Fi43 yrkande 5 (fp)  | +132   | +257   | +267   |
| Fi44 yrkande 5 (v)   | +198   | saknas | saknas |
| Fi45 yrkande 41 (mp) | 0      | 0      | 0      |
| Fi46 yrkande 4 (kd)  | +346   | +373   | +383   |
|                      |        |        |        |

Regeringens förslag avseende år 1998 innebär dels ett fullföljande av tidigare preliminära beslut såvitt avser utgiftsområdet, dels att vissa förstärkningar görs. Bl.a. innebär förslaget en förstärkning på 200 miljoner kronor för bl.a. satsningar inom polisen samtidigt som en tidigare överkompensation för hyror inom kriminalvården på 64 miljoner kronor dras in. I förslaget ligger också vissa tekniska justeringar (se prop. s. 102).

I motion Fi42 (m) begärs öknings av utgiftsområdesramen med 341, 657 respektive 684 miljoner kronor för budgetåren 1998–2000 jämfört med regeringens förslag. I motionen anförs att brott aldrig får löna sig och att den som begår brott skall dömas till ansvar. Senare års besparingar på rättsväsendet medför att medborgarnas berättigade krav på rättssäkerhet och rättstrygghet inte längre tillgodoses varför det krävs förstärkningar främst beträffande polisen, åklagarverksamheten, domstolsväsendet och kriminalvården.

I motion Fi43 (fp) begärs förstärkningar av utgiftsområdet med 132, 257 respektive 267 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för budgetåren 1998–2000.

I motion Fi44 (v) begärs förstärkningar av utgiftsområdesramen med 198 miljoner kronor för år 1998 i första hand för att kunna tillföra åklagarväsendet, domstolsväsendet och rättshjälpen ytterligare medel. I motionen tas inte ställning till utgiftsramen för åren 1999 och 2000.

I motion Fi45 (mp) godtas regeringens förslag till preliminär ram för utgiftsområdet för budgetåren 1998–2000.

I motion Fi46 (kd) begärs förstärkningar av utgiftsområdesramen med 346, 373 respektive 383 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för budgetåren 1998–2000.

### Överväganden

Riksdagen har som ovan framgått tidigare fastställt utgiftstaket för staten för budgetåren 1998 och 1999 till 720 respektive 735 miljarder kronor. I detta ärende begär regeringen att ett utgiftstak på 744 miljarder kronor skall fastställas för år 2000. Samtidigt begärs att riksdagen skall fastställa den preli-

minära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 1998–2000. Den preliminära fördelningen skall tjäna som riktlinjer för regeringens budgetarbete. Justitieutskottet har alltså att yttra sig till finansutskottet över storleken på den utgiftsram som föreslås för utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Finansutskottet kommer efter att ha inhämtat yttranden från samtliga berörda utskott att göra en samlad bedömning och lägga fram ett förslag för riksdagen.

Till grund för de i ärendet aktuella motionerna ligger önskemål om förstärkningar till olika delar av rättsväsendet. Också i regeringsförslaget framförs vissa synpunkter i denna del.

I samband med budgetbehandlingen i höstas beräknades utgiftsområdets ram till 21 115 miljoner kronor. Regeringen föreslår i detta ärende en utgiftsram för 1998 på 21 099 miljoner kronor eller en sänkning av ramen med 16 miljoner kronor. Regeringens förslag grundar sig på följande faktorer. Regeringen föreslår att 200 miljoner kronor skall tillföras utgiftsområdet för bl.a. polisen. Samtidigt skall 64 miljoner kronor tas bort. Dessa medel avser en för hög kompensation till kriminalvården för hyreskostnader. Vidare har utgiftsområdesramen justerats för pris- och löneomräkning som vid den preliminära beräkningen uppskattades till ett 152 miljoner kronor för högt belopp. Detta medför nu en motsvarande reduktion av ramen.

Utskottet måste först konstatera att det varit svårt att få en inblick i de beräkningsgrunder som använts i Regeringskansliet för att nå detta resultat. Enligt utskottets mening skulle det utan tvekan vara en fördel om informationen i budgetärenden presenterades på ett mer lättillgängligt sätt. Utskottet vill också understryka att beslutsunderlaget i detta ärende är sådant att det inte är möjligt att ha några bestämda synpunkter på det berättigade i några anslagsändringar i detta skede av beredningsprocessen. Till den frågan får utskottet återkomma i höst när beslut skall fattas om anslag för budgetåret 1998. Vad det nu främst handlar om är den övergripande prioriteringen mellan olika utgiftsområden.

I den delen vill utskottet liksom tidigare (1996/97:JuUy) understryka att den centrala uppgiften för rättsväsendets myndigheter är att värna den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Detta ger verksamheten inom rättsväsendet en särställning i den statliga verksamheten, och den är en förutsättning för ett fritt och demokratiskt samhälle. Verksamheten är också i princip av den karaktären att den är och också fortsättningsvis bör vara en statlig angelägenhet. Allt detta ställer särskilda krav. Utskottet vill alltså understryka vikten av att verksamheten vid rättsväsendets myndigheter påverkas i så liten utsträckning som möjligt av det nödvändiga besparingsarbetet. Det sagda hindrar inte att det pågående arbetet med effektivisering och modernisering av rättsväsendet bör fortsätta med oförminskad kraft. Tvärtom är detta en förutsättning för ett fortsatt gott verksamhetsresultat inom rättsväsendet.

I fråga om den framtida utvecklingen av medelsbehovet inom rättsväsendet vill utskottet anlägga följande synpunkter. Utskottet underströk under beredningen av 1997 års budget (1995/96:JuU6y, 1996/97:JuU1y och 1996/97:JuU1) i denna fråga bl.a. att det är svårt att se att det skulle vara möjligt att inom ramen för en i allt väsentligt oförändrad struktur genomföra besparingar av den storleksordning som var aktuell för de närmaste åren –

det var alltså fråga om 300 miljoner kronor år 1997 och 330 miljoner kronor år 1998. För att detta skulle vara möjligt, fortsatte utskottet, krävdes att redan beslutade organisationsförändringar fick en kostnadsbesparande effekt, att andra sådana förändringar som då diskuterades också genomfördes och att resultatet av arbetet fick den eftersträlvade effekten. Slutligen krävdes att lagändringar som riksdagen då behandlade eller inom kort skulle komma att behandla också antogs. Dessa synpunkter gör sig alltså gällande med full kraft.

Utskottet hade då bl.a. i tankarna dels Domstolskommitténs pågående arbete (dir. 1995:102 med tilläggsdirektiv 1997:50), dels arbetet med en reformering av rättshjälpsystemet, dels slutligen även några andra lagstiftningsprojekt som utskottet tagit ställning till under innevarande riksdagsår.

Det har numera visat sig att Domstolskommitténs arbete kommer att dra ut på tiden; ett slutbetänkande kommer först i april 1998. Om arbetet leder till förslag om organisationsförändringar kan dessa alltså börja genomföras först mot slutet av planeringsperioden. Däremot har ändringarna i rättshjälpsystemet genomförts med ikraftträdande den 1 december 1997 som planerat (prop. 1996/97:9, JuU3, rskr. 55). Under våren har utskottet å andra sidan avstyrkt ett regeringsförslag om minskning av antalet nämndemän i underrätterna som skulle ha medfört en besparing på omkring 20 miljoner kronor (prop. 1996/97:133, JuU17). Utskottet har också under beredning ett ärende om generellt krav på prövningstillstånd i hovrätten (prop. 1996/97:131) där regeringen uppskattar kostnadsminskningarna inom hovrättsorganisationen till 60 miljoner kronor vartill kommer 30–40 miljoner kronor inom rättshjälpen. Härav bör en del dock räknas av på grund av den redan beslutade rättshjälpsreformen (se prop. 1996/97:131 s. 95). Utskottet vill här också anmärka att prövningstillståndsreformen inte föreslagits av besparingsskäl och att den förväntade besparingen naturligtvis inte uppstår genast vid reformens införande. Det kan förväntas ta åtskilliga år innan domstolsorganisationen hunnit anpassas till de nya reglerna.

När det sedan gäller regeringens förslag till beräknad ram för rättsväsendet för åren 1998–2000 konstaterar utskottet först att den föreslagna indragningen från kriminalvården på 64 miljoner kronor motsvaras av uteblivna kostnader. Indragningen medför alltså ingen belastning på kriminalvården. Regeringsförslaget innebär också en uppräknig av utgiftsområdet med 200 miljoner kronor. Med hänsyn till den vikt och betydelse som verksamheten inom rättsväsendet har för samhällsordningen och till de svårigheter som vissa av de till området hörande myndigheterna har att få verksamheten att rymmas redan inom givna ramar finner utskottet detta tillfredsställande.

Sammanfattningsvis föreslår justitieutskottet alltså att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till preliminär utgiftsram för budgetåret 2000 såvitt avser utgiftsområde 4. Likaså bör regeringens beräkning avseende ramarna för 1998 och 1999 för utgiftsområdet tillstyrkas medan här behandlade delar av motionerna Fi42, Fi43, Fi44, Fi45 och Fi46 bör avstyrkas.

I fråga om kostnaderna för Schengensamarbetet gör regeringen i anslutning till utgiftsområde 22 och ombyggnadskostnader för flygplatser ett uttalande av innebörd att respektive utgiftsområde bör bära sina kostnader samt att extra anslag inte kan påräknas härför.

Justitieutskottet har naturligtvis ingenting att invända mot att kostnaderna för Schengensamarbetet belastar respektive utgiftsområde; något annat skulle med det nya budgetsystemet knappast vara möjligt. Däremot anser utskottet det inte rimligt att på det underlag som presenteras i propositionen ta ställning till att finansieringen skall ske inom befintliga ramar. Detta är enligt utskottets mening en fråga som måste bedömas från fall till fall. Utskottet noterar att regeringen i praktiken synes ha samma uppfattning. I propositionen (s. 114) anför regeringen nämligen att en viss nedsättning av Luftfartsverkets inleveranskrav bör kunna ske med hänsyn till omfattningen av de investeringar som kommer att behövas.

### **Tilläggsbudgeten**

Såvitt angår utgiftsområde 4 föreslår regeringen på tilläggsbudget en förstärkning av anslaget till åklagarväsendet. Vidare anmäler regeringen att den inte avser att använda hela anslaget till kriminalvården och exekutionsväsendet (kronofogdemyndigheterna). Det handlar om 64 respektive 24 miljoner kronor. I stället föreslår regeringen att riksdagen beslutar att använda bl.a. dessa medel för att finansiera fempunktsprogrammet för arbete och utbildning.

Regeringen föreslår att åklagarväsendet tillförs 18 miljoner kronor för år 1997 och den föreslår också en motsvarande höjning av utgiftsområdets ram.

I motion Fi44 (v) begärs härutöver ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att på tilläggsbudget för år 1997 tillföra utgiftsområdet ytterligare 25 miljoner kronor till polisorganisationen.

Åklagarväsendet, som genomgick en genomgripande omorganisation den 1 juli 1996 har för närvarande en mycket ansträngd ekonomisk situation, till stor del beroende på initialkostnader på grund av den nya organisationen samtidigt som de besparingar den möjliggör kommer att slå igenom först år 1998. I sammanhanget bör också nämnas att ett preliminärt krav på en besparing på 25 miljoner kronor ligger i det beslut om utgiftsramar för år 1998 som riksdagen fattade i december 1996. Den engångsvisa anslagshöjning som regeringen nu föreslår skulle också, enligt vad som framgår av Riksåklagarens budgetunderlag, göra det möjligt att bringa åklagarväsendets budget i balans fram till år 2000, åtminstone om några ytterligare besparingskrav inte läggs på åklagarverksamheten. Det är mot den här bakgrunden motiverat med den engångsvisa anslagshöjning som regeringen föreslår, och justitieutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag.

I fråga om yrkandet i motion Fi44 om extra resurser till polisväsendet kan motsvarande förhållande hävdas beträffande den ansträngda ekonomiska situationen. I sitt budgetunderlag räknar Rikspolisstyrelsen med ett underskott år 1997 på drygt 500 miljoner kronor som år 2000 beräknas ha ökat till

827 miljoner kronor. Här är problemen alltså av en annan dignitet. Regeringen avser också att som framgått ovan föreslå riksdagen att tillföra utgiftsområdet ytterligare 200 miljoner kronor år 1998 för satsningar på bl.a. polisen. Polisväsendets behov bör enligt utskottets mening hellre prövas i det sammanhanget. Något förslag om förstärkning av anslaget till polisen bör alltså inte läggas fram. Justitieutskottet föreslår att finansutskottet avstyrker bifall till motion Fi44 i denna del.

Avslutningsvis vill utskottet göra en kommentar till regeringens förslag till finansiering av anslagshöjningen till åklagarväsendet och till det ovan nämnda fempunktsprogrammet för arbete och utbildning.

Regeringen har som framgår av 8 § budgetlagen (1996:1059) möjlighet att inom vissa gränser underlåta att använda anslagna medel för det ändamål för vilket de anslagits. Om regeringen använder sig av denna möjlighet bör den så snart som möjligt t.ex. i samband med vårpropositionen anmäla detta för riksdagen. Regeringen får däremot inte använda de frigjorda medlen för något annat ändamål utan härför krävs riksdagsbeslut.

I detta ärende har regeringen anmält att medel som tillförts exekutionsväsendet och kriminalvården inte kommer att användas för det avsedda ändamålet och föreslagit riksdagen alternativa användningssätt – åklagarverksamheten och fempunktsprogrammet.

Utskottet har ingenting i princip att invända häremot. Det faller sig snarare naturligt att regeringen med dess övergripande ansvar för samhällsekonomin och därmed åtgärder mot arbetslösheten försöker hitta sätt att finansiera nödvändiga utgifter inom ramen för det fastställda utgiftstaket för staten. Likaså framstår det som naturligt att ett extra resursbehov inom ett anslag i ett utgiftsområde tillgodoses i första hand genom indragningar på andra anslag inom samma utgiftsområde. Dock kan detta förfarande på sikt få negativa konsekvenser. Om myndigheterna nämligen inte kan räkna med att senare få tillgodogöra sig ett anslagssparande utan finner att detta i stället dras in till staten försvinner incitamentet till en långsiktig och god hushållning inom myndigheterna. Det behövs alltså att man är observant på följderna för den drabbade myndigheten. Utskottet kan i sammanhanget nämna att det inom kriminalvården finns ett mycket betydande anslagssparande uppgående till omkring 700 miljoner kronor år 1997 efter en indragning på nära 300 miljoner kronor i december 1996.

Stockholm den 15 maj 1997

På justitieutskottets vägnar

*Gun Hellsvik*

I beslutet har deltagit: Gun Hellsvik (m), Lars-Erik Lövdén (s), Birthe Sörestedt (s), Sigrid Bolkéus (s), Märta Johansson (s), Ingbritt Irhammar (c), Margareta Sandgren (s), Siw Persson (fp), Ann-Marie Fagerström (s), Alice Åström (v), Maud Ekendahl (m), Kia Andreasson (mp), Rolf Åbjörnsson (kd), Helena Frisk (s), Jeppe Johnsson (m), Åke Sundqvist (m) och Cinnika Beiming (s).



1. Gun Hellsvik (m), Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m) och Åke Sundqvist (m) anför:

Rättsväsendet har under senare år gjorts till föremål för mycket stora besparingar. Vi ser nu resultatet härav. Rättsotryggheten brer ut sig och medborgarnas berättigade krav på rättssäkerhet tillgodoses inte längre. Detta är inte en acceptabel utveckling. Den måste brytas genast. En kraftfull satsning måste alltså göras på polisen, åklagarväsendet, domstolarna och kriminalvården.

Mot den här angivna bakgrunden anser vi att justitieutskottet hade bort uppmana finansutskottet att föreslå riksdagen att med anledning av motion Fi42 i denna del och med avslag på övriga motioner fastställa utgiftsramarna för rättsväsendet för budgetåren 1998–2000 till ett 341, 657 respektive 684 miljoner kronor högre belopp än regeringen föreslagit.

När det gäller regeringens besparingar för att finansiera fempunktsprogrammet vill vi också understryka att de medel som finns inom kriminalvården bör användas där och inte för andra ändamål. Vi är också utomordentligt tveksamma till en budgetteknik som innebär att regeringen i ett handgrepp under löpande budgetår reducerar en myndighets anslag. Detta gör det omöjligt med framförhållning och god hushållning på myndighetsnivån.

2. Siw Persson (fp) anför:

Jag anser att rättsväsendet behöver ytterligare resurser och att en omprioritering således måste göras. Justitieutskottet hade därför bort uppmana finansutskottet att föreslå riksdagen att med anledning av motion Fi43 i denna del och med avslag på övriga motioner fastställa utgiftsramarna för rättsväsendet för budgetåren 1998–2000 till ett 132, 257 respektive 267 miljoner kronor högre belopp än regeringen föreslagit.

Jag är också utomordentligt tveksam till en budgetteknik som innebär att regeringen i ett handgrepp under löpande budgetår reducerar en myndighets anslag. Detta gör det omöjligt med framförhållning och god hushållning på myndighetsnivån.

3. Alice Åström (v) anför:

Inom rättsväsendet finns stora ouppfyllda resursbehov hos bl.a. åklagarmyndigheterna och polisen och vissa av riksdagens beslut bör dessutom återställas. Detta gäller framför allt den s.k. reformeringen av rättshjälpsstyrelsen. Jag anser vidare att det inte är riktigt att riksdagen nu tar ställning till storleken på statens utgifter för kommande budgetår, varför jag avstår från att lägga fram förslag som rör budgetåren 1999 och 2000.

Mot den här angivna bakgrunden anser jag att justitieutskottet hade bort uppmana finansutskottet att föreslå riksdagen att med anledning av motion Fi44 i aktuella delar och med avslag på övriga motioner dels fastställa utgiftsramen för rättsväsendet för budgetåret 1998 till ett 198 miljoner kronor

högre belopp än regeringen föreslagit, dels som sin mening ge regeringen till känna att den bör återkomma på tilläggsbudget för år 1997 med förslag om ytterligare 25 miljoner kronor till polisorganisationen, dels begära ett återställande lagförslag om rättshjälpen att föreläggas riksdagen under hösten.

När det gäller regeringens besparingar för att finansiera fempunktsprogrammet vill jag också understryka att de medel som finns inom kronofogdemyndigheterna bör användas där och inte för andra ändamål.

#### 4. Kia Andreasson (mp) anför:

Enligt min mening kan regeringens förslag till beräkning av ramen för utgiftsområde 4 godtas. Jag vill emellertid redan nu göra vissa klarlägganden om prioriteringar inom utgiftsområdet. Enligt min mening är en effektiv bekämpning av vardagsbrottsligheten en förutsättning för att kunna bryta brottskurvan. Det är därför nödvändigt att polisen får de medel som krävs för närpolisverksamhetens fortsatta utveckling. Också åklagarverksamheten har enligt min mening behov av förstärkningar. Däremot bör verksamheten inom Säkerhetspolisen kunna minskas eller föras över till den öppna polisen.

Jag anser att justitieutskottet hade bort uppmana finansutskottet att föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna att vad som här med anledning av motion Fi45 anförts bör beaktas i det fortsatta budgetarbetet.

När det gäller regeringens besparingar för att finansiera fempunktsprogrammet vill jag också understryka att de medel som finns inom kriminalvården bör användas där och inte för andra ändamål. Jag vill också påminna om att Miljöpartiet motsatte sig regeringen i budgetlagen om att regeringen skall ha rätt att avstå från att använda anslagna medel. En sådan generell frihet för regeringen skulle, ansåg vi, kunna rubba relationen mellan riksdag och regering och inkräkta på riksdagens finansmakt. Regeringens indragningar av nödvändiga anslag inom kriminalvården och kronofogdemyndigheterna visar bara hur rätt vi då hade. Jag är också utomordentligt tveksam till en budgetteknik som innebär att regeringen i ett handgrepp under löpande budgetår reducerar en myndighets anslag. Detta gör det omöjligt med framförhållning och god hushållning på myndighetsnivån.

#### 5. Rolf Åbjörnsson (kd) anför:

Jag anser att regeringens förslag som innebär kraftiga besparingar inom rättsväsendet bör avslås och i stället bör ytterligare resurser tillföras. De besparingar som kan bli resultatet av reformarbetet skall också återföras och bidra till förbättring och utveckling av verksamheten inom rättsväsendet. Det tar lång tid att bygga upp ett fungerande rättssamhälle och för att vidmakthålla det krävs ofrånkomligen stora resurser. Men det krävs också långsiktiga brottsförebyggande åtgärder där en – och kanske den viktigaste – är etik- och normöverföringen i hemmet och i skolan.

Mot bakgrund av vad jag här anför anser jag att justitieutskottet hade bort uppmana finansutskottet att föreslå riksdagen att med anledning av motion Fi46 i denna del och med avslag på övriga motioner fastställa utgiftsramarna

för rättsväsendet för budgetåren 1998–2000 till ett 346, 373 respektive 383 miljoner kronor högre belopp än regeringen föreslagit.

1996/97:JuU3y

När det gäller regeringens besparingar för att finansiera fempunktsprogrammet vill jag också understryka att de medel som finns inom kriminalvården bör användas där och inte för andra ändamål. Detsamma gäller anslaget till kronofogdemyndigheterna. Jag är också utomordentligt tveksam till en budgetteknik som innebär att regeringen i ett handgrepp under löpande budgetår reducerar en myndighets anslag. Detta gör det omöjligt med framförhållning och god hushållning på myndighetsnivån.

|                                         |   |
|-----------------------------------------|---|
| Till finansutskottet.....               | 1 |
| Inledning .....                         | 1 |
| Utskottet.....                          | 2 |
| Propositionen m.m. ....                 | 2 |
| Utgiftsområde 4: Rättsväsendet.....     | 2 |
| Tabell 1 .....                          | 3 |
| Utgiftsområde 4 (miljoner kronor) ..... | 3 |
| Utgiftsramen.....                       | 3 |
| Tabell 2 .....                          | 4 |
| Överväganden .....                      | 4 |
| Schengensamarbetet .....                | 7 |
| Tilläggsbudgeten.....                   | 7 |
| Avvikande meningar.....                 | 9 |